

Keçmişin naxışları, bu günün rəssamı

Xalçanı oxumaq olur - gənc xalçaçı rəssam Könül Ramazanla MÜSAHİBƏ

Azərbaycan xalçaçılıq sənəti əsrlər boyu formalaşaraq milli mədəniyyətimizin ən qiymətli incilərindən birinə çevrilib. Bu ənənəni bu gün də gənc sənətkarlar yaşadır və inkişaf etdirirlər. Onlardan biri də gənc xalça-

- Xalçaçılıq kifayət qədər qədim sənətdir, düşünürəm ölkəmizdə gənclərin bu sahəyə marağı elə də yoxdur...

- Xalça bizim - türk dünyasının kod yaddaşıdır. Hamımız xalça üstündə böyümüşük. Elə

mi?

- Müxtəlif dekorativ əl işlərimdə, rəngkarlıq işlərimdə istifadə edirəm. Bu elementlər milli koloriti önə çıxarır. Bu da çox fərqli və gözəl görünür.

- Qeyd etdiniz ki, müəlliminiz xalq rəssamı Eldar Mikayılzadə olub...

- Bəli... Xalça rəssamlığı haqqında nə öyrənmişəmsə, Eldar Mikayılzadəyə borcluyam. Özümü xoşbəxt insan hiss edirəm ki, bu dahi insanın tələbəsiyəm. Ondən çox şey öyrənmişəm və öyrənməyə hələ də davam edirəm. Düşünürəm ki, E.Mikayılzadənin açdığı cığırda getmək çox məsuliyyətli işdir.

- Tərziniz maraqlıdır, rəssam olduğunuz üçün belə seçmisiniz, yoxsa...?

- Tərz mənə həm zövq məsələsidir, həm ruh məsələsi. İncəsənət insanları tərzinə görə bir az həmişə fərqlənirlər. Heç zaman hamı kimi olmağa can atmamışam. Bu mənə çox sıxıcı gəlir. Ola bilər ki, dediyiniz kimi sənətimin də bunda rolu olub. Rəssamlar fərqli görür dünyanı. Bir tərəfdən də mən geyimdə komforta çox üstünlük verirəm. Daxilimlə bərabər, xaricdən də rahat hüzurlu olmaq istəyirəm.

- Cəmiyyətin “rəssam belə geyinməlidir” stereotiplərinə münasibətiniz necədir?

- Mənə məhz rəssamlar elə cəmiyyətin stereotiplərini qırmaq üçündürlər. Rəssamın xüsusi forması yoxdur. Düzdür yaddaşlarda rəssamlar başda beretka, boyun-da şarf taxan insanlar kimi qalır. Ya da üst-başı rəng içində köhnə

çı rəssam Könül Ramazandır.

O, əsərlərində qədim naxışların ruhunu qoruyaraq xalça sənətinə öz yaradıcılıq baxışını gətirir. Gənc rəssamla söhbətimizdə onun yaradıcılıq yolu və sənətə münasibəti haqqında danışdıq. Müsahibəmizi təqdim edirik.

- Könül, rəssamlığa marağınız necə yaranıb, ilk dəfə hansı yaşlarda özünüzü kəşf etdiniz?

- Rəssamlığa marağım lap kiçik yaşlarımdan yaranıb. 2-3 yaşlı uşaqlar oyuncaqla oynayarkən, mənə seçimim həmişə qələm, albom olub. İlk dəfə 3-cü sinifdə özümü kəşf etdim. Abbas Səhhətin “Ayı və Şir” şeirinə illüstrasiya çəkmişdim. Müəllimlərim və valideynlərim şəkili mənə çəkdiyimə inanmırdılar.

- Ailənizdən rəssamlıqla, ümumiyyətlə, incəsənətlə məşğul olan kimsə var?

- Ailəmdə rəssam yoxdur, amma incəsənət adamları var. Qardaşım zərb alətləri ifaçısıdır. Nəslimizdə musiqiçi çoxdur, rəsm bacarığı olanlar da var. Yalnız mən bu sənətə ciddi yanaşdım. Buna görə də özümü xoşbəxt hiss edirəm.

- Sonradan xalçaçı rəssam olmaq qərarına gəlmisiniz...

- Rəssamlığın sahələrə bölünməsinə istəmirəm. İstər xalça rəssamı, istər dekor rəssamı və s. Hamısının, ümumilikdə, bir adı var - rəssam. Mən xalçaçı rəssamam deyə bu o demək deyil ki, ancaq xalça üzərində rəssamlıq edirəm. Rəngkarlıq və qrafika işlərim də var. Hər janr mənə maraqlı gəlir və işləməyi sevirəm. Rəssamlıq Akademiyasının 1-ci kursunda oxuyarkən ixtisas seçimi etməli idim. Əvvəl düşünürdüm ki, Bədii Keramika sənəti mənə daha yaxındır. Lakin fikrimi dəyişdim, buna səbəb isə Azərbaycanın xalq rəssamı Eldar Mikayılzadə oldu. Onun unikal əsərlərini, xalça sənətinə olan sevgisini və bu sənətə gətirən yenilikləri gördüm. Və düşündüm ki, bu dahi insanın arxasınca getməliyəm. Beləliklə, ixtisas seçimim “Bədii Xalça” oldu.

bir ev yoxdur ki, orada xalça olmasın. Qədimdən günümüze qədər gəlib çatmış ən möhtəşəm sənət əsəridir, deyərdim. Necə deyərlər, dünyaya xalça üstündə gəlmişik, dünyadan gedəndə də xalçaya bürünüb gedəcəyik. Azərbaycan xalçasını dünya xalçalarından fərqləndirən şey də odur ki, bizim xalçaları oxumaq

olur. Gənc, istedadlı xalçaçıları-mız, xalça rəssamlarımız yetişir. Müasir dövrdə qədimliliyi önə çıxartmaq tendensiyası var və burada xalça sənəti böyük yer tutur.

- Ən çətin mərhələ hansıdır - eskiz, rəng seçimi, yoxsa toxuma prosesi?

- Sadaladığımız bütün proseslər çox çətin başa gəlir. Eskizi yaratmaq özü mürəkkəb işdir. Elementləri bir-birinə uyğunlaşdırmaq, harmoniya yaratmaq lazımdır. Sonra isə rəng seçimi başlayır. Rəng seçimi də mürəkkəb işdir. Xalçanın kaloritini seçmək, rəng tonlarını düzgün qaydada istifadə etmək lazımdır. Toxumaq çox əmək tələb edən, səbr tələb edən işdir. İlmə vurmaq, ərqacı düzgün yerləşdirmək, xovu kəsmək bunlar hamısı xüsusi bacarıq, əl əməyi, göz nudur.

- Müasir dövrdə klassik naxışlarla eksperiment edirsiniz-

libasda... Belə bir stereotipi, nə də qaydanı qəbul etmirəm. Hər insanın, xüsusən də rəssamların özünə məxsus tərzləri var. Mənə bu individualdır və zövqə bağlı bir şeydir.

- Sizcə gələcəkdə süni intellekt və texnologiya rəsm sənətinə təsir edəcəkmi?

- Süni intellekt məsələsi mənə bir az qorxudur. Adından da bəllidir ki, “süni”dir. Süni intellektin təbii intellekti üstələyəcəyinə inanmıram. İnsan zəkası ilə də bir tutmaq olmaz bunu. İndi o qədər özünə rəssam deyənlər var ki, baxırsan min hiylədən istifadə edirlər. İnsanlar da buna inanır. Əsl sənətkar heç zaman özünü aldatmaz. Bəzi sahələrə həqiqətən də süni intellekt zərbə vuracaq. İstər kino sahəsi, istər musiqi sahəsi, istərsə də rəssamlıq. İnsan əməyinə ehtiyac qalmayacağı dövrə gəlirik. Bu çox qorxuludur. Amma hər şey bizim əlimizdədir.

Söhbətləşdi: Həvər Şəfiyeva